

Sosiaali- ja terveysministeriö
Lääkintöneuvos Timo Keistinen
Hallitusneuvos Anne Koskela
stm@kirjaamo.fi

Kuulemistilaisuus 26.6.2014: Päivystysasetuksen muuttaminen osana rakennepoliittista ohjelmaa

Tehy ry:n näkemyksiä Sosiaali- ja terveysministeriön asetusluonnoksesta kiireellisen hoidon perusteista ja päivystyksen erikoisalakohtaisista edellytyksistä:

Kiireellisen hoidon antaminen ja päivystyksen järjestäminen

Asetuksessa ehdotettu malli päivystyksen järjestämisestä perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon yhteispäivystyksenä on Tehy ry:n näkemyksen mukaan kannatettava ja osaltaan edistää palveluiden integraatiota. Asetusluonnoksen ja perustelumuioston tekstiä kiireellisen hoidon toteuttamisesta ja päivystystoiminnan eroista on syytä vielä tarkentaa. Näin voidaan selventää asetuksen tulkintaa. Yhteispäivystyksessä tulee huomioida monialainen asiakaskunta ja sen edellyttämät vaatimukset päivystysyksikön tilaratkaisuille ja henkilöstörakenteelle. Tarkoituksenmukaisilla tilaratkaisuilla ja henkilöstörakenteella pystytään turvaamaan potilasturvallisuus, henkilöstön työturvallisuus ja hoidon laatu.

Henkilöstön rakenne, päivystyksen johtaminen ja toimintaedellytykset

Asetusluonnoksessa edellytetään, että päivystysyksikössä on oltava monialainen ja osaava henkilöstö. Tehy ry korostaa, että päivystysyksiköstä vastaavalla organisaatiolla on oltava osaamisen tunnistamisen järjestelmä, jonka avulla henkilöstön osaaminen varmistetaan sekä tuetaan sen jatkuvaa osaamisen kehittymistä. Osaamisen kehittymisen tukemisessa tulee mahdollistaa henkilöstön lisä- ja täydennyskoulutus esim. erikoistumiskoulutus. Myös puhelinneuvonta ja puhelimesta tehtävä hoidon tarpeen arviointi edellyttää osaamisen varmistamista.

Tehy ry esittää, että suun terveydenhuollon virka-ajan ulkopuolella olevien päivystyspalvelujen suunnittelussa on huomioitava suun terveydenhuollon vakiintunut työparimalli, jossa hammashoitaja/ suuhygienisti toimii hammaslääkärin työparina.

Perusterveydenhuollon akuuttivastaanotoilla on jo nyt laajasti käytössä fysioterapeuttien vastaanottotoimintaa akuuteista tuki- ja liikuntaelinvaivoista kärsiville potilaille. Tehy ry:n näkemyksen mukaan fysioterapeuttien osaamista tulee hyödyntää myös yhteispäivystyksissä, sillä tuki- ja liikuntaelinongelmat ovat yksi yleisimmistä päivystykseen hakeutumisen syistä.

Tehy ry:n näkemyksen mukaan toimintayksikön johtaminen edellyttää perehtyneisyyttä päivystystoimintaan sekä johtamiskoulutusta. Päivystyksen johtamiseen tarvitaan lääketieteellisen johtamisen rinnalle myös hoitohenkilöstön johtaja, joka vastaa monialaisen henkilöstön osaamisen johtamisesta ja palvelutoiminnan kehittamisestä. Tämä edistää työnjaon, hoitokäytäntöjen ja hoitoketjujen kehittymistä sekä varmistaa potilasturvallisuutta ja hoidon laatua.

Päivystykseen ottaminen

Tehy ry esittää, että erityisvastuualue vastaisi siitä, että alueen triage-ohjeet olisivat mahdollisimman yhteneväiset eri päivystysyksiköissä sekä ensihoitopalvelussa. Tämä vahvistaa myös väestön tietoisuutta kiireellisen hoidon järjestämisen sekä hoitoon hakeutumisen periaatteista alueella.

Päivystyksen erityispiirteet

Tehy ry pitää erityisen hyvänä, että lapsipotilaiden ja iäkkäiden päivystyshoito on nostettu asetuksessa esille erillisenä. Erityisesti iäkkäiden potilaiden palvelutarpeen arviointiin on kiinnitettävä huomiota. Iäkkäiden osuus päivystyksen asiakasmääristä kasvaa koko ajan, osittain johtuen alueellisesti muun päiväaikaisen terveystarpeiden huonosta saatavuudesta. Yksilön palvelutarpeen lisäksi, iäkkäiden palvelutoiminnan kehittäminen päivystystoiminnassa on keskeistä koko palvelujärjestelmän toimivuuden ja kustannusten hillitsemisen kannalta. Tämän vuoksi yhteispäivystyksissä tulee olla valmius iäkkään toimintakyvyn kokonaisarviointiin. Monisairaiden, iäkkäiden potilaiden hoidon tarpeen arviointi edellyttää geriatrian ja kuntoutuksen osaamista. Tehy ry:n näkemyksen mukaan yhteispäivystyksissä tulee olla riittävät tilat ja monialainen osaaminen iäkkään potilaan vastaanottamiseksi niin, että kokonaisarvio iäkkään toimintakyvystä ja tarvittavat toimenpiteet voidaan tehdä suunnitellusti ennen potilaan kotiutusta tai jatkohoitoon siirtämistä.

Synnytykset ja lastentaudit

Tehy ry edellyttää, että synnytysten keskittämisessä varaudutaan henkilöstötarpeen muutoksiin niissä synnytysyksiköissä, joissa volyymit kasvavat. Tämä saattaa aiheuttaa myös tilatarpeita mm. synnytysvuodeosastotoimintaan. Muutoksella on vaikutusta myös alueen äitiys- ja lastenneuvolatoimintaan. Niissä synnytyksiä hoitavissa yksiköissä, joissa toiminta lakkaa, henkilöstö (erityisesti kättilöt) tulee ottaa mukaan alueellisen synnytystoiminnan muutoksen valmisteluun. Tehy ry:n näkemyksen mukaan synnytysten keskittämisen rinnalla on kehitettävä alueen äitiysneuvolatoimintaa niin, että kättilöiden määrää henkilöstörakenteessa lisätään. Myös palvelutoimintaa tulee kehittää erityisesti niillä alueilla, joissa välimatkat synnytyssairaalan kasvavat esim. kättilöiden yhteistyö ensihoitopalvelun kanssa.

Suun terveydenhuolto

Tehy ry korostaa, että suun terveydenhuollon päivystyksen suunnittelussa on huomioitava hammashoitajien/ suuhygienistin osuus osana suun terveydenhuollon normaalia työparitoimintaa. Erityisesti tämä on huomioitava, mikäli osa suun terveydenhuollon päivystyksellisistä hammaslääkäripalveluista toteutetaan ostopalveluina yksityisiltä palveluntuottajilta. Lisäksi Tehy ry ja Suun Terveydenhoidon Ammattiliitto ry ovat jo aiemminkin esittäneet, että suun terveydenhoitoon tarvittaisiin yhteneväiset kiireellisen hoidon kriteerit.

Voimaantulo ja asetuksen vaikutukset

Tehy ry toteaa, että suunniteltu asetuksen voimaantuloaikataulu on tiukka näin suurelle rakennemuutokselle. Vaarana on, että yksiköissä joihin palvelutoimintaa keskitetään ja joissa volyymit kasvavat, toiminta toteutetaan olemassa olevan henkilöstön varassa. Tehy ry:n mielestä palvelujen keskittäminen ei saa johtaa siihen, että henkilöstömitoitusta suhteessa palvelutuotantoon kiristyy. Henkilöstö on otettava mukaan alueellisen toiminnan suunnitteluun. Näin varmistetaan se, ettei muutoksessa menetetä työvoimapolitiittisesti kriittistä työvoimaa.

Tehy ry:n näkemyksen mukaan synnytys- ja päivystystoiminnan keskittämisellä on vaikutusta myös terveydenhuollon opiskelijoiden työelämässä tapahtuvien harjoittelujaksojen toteutumiseen. Jo nykytilanteessa on alueellisia ongelmia työelämässä tapahtuvien harjoittelujaksojen järjestymisessä akuuttihoitotyön sekä kätilötyön osalta. Toimintojen keskittämisessä on varauduttava opiskelijoiden työelämässä tapahtuvan harjoittelun mahdollistamiseen. Muutos vaikuttaa sairaanhoidon opiskelijoiden lisäksi ensihoitaja AMK -, lähihoitaja - (ensihoidon koulutusohjelma/ osaamisala) sekä kätilötutkinnon suorittavien koulutuksen toteutukseen.

Helsingissä 30.6.2014,

Rauno Vesivalo
puheenjohtaja
Tehy ry

Kirsi Sillanpää
johtaja
Yhteiskuntasuhteet ja kehittäminen toimiala

Lisätietoja:

Anna Kukka, työympäristöasiantuntija, Tehy ry
anna.kukka@tehy.fi, gsm 040 1677201